

พุทธจารีต

ฉบับวัดสันฐาน ต.ป่าตัน อ.แม่ทะ จ.ลำปาง

ตุลาภรณ์ แสนปรน

ผู้ปริวรรต

เอก สมัย ภคาวา จริปปพเต วิหริติ อนนสกุโก นาเทโว วิทิตวา เตสํ ปุญญํ ปุจจิตวา เทวโล กโต โอ
หริตวา ภควนตํ อภิวาเทวตานุจฉิ สตถาริ ตุรา สัปปุริสสะทังหลาย ยังมีในกาละคาบ ๑ พระพุทธเจ้าอยู่
สำราญเข้าวัสสาในดอยจาริปปพเต พระพุทธเจ้าได้ตรัสประหยาเปนพระมาได้ชาวสัสสานี้แล อภ ในกาละนั้น
พระยาอินทาทิราชได้ยินธัมมเทศนาพระพุทธเจ้าแล้วก็รู้ว่ากะทำบุญในพุทธศาสนามีอานิสงส์มากก็ใคร่รู้ยัง
อานิสงส์แห่งผู้กะทำบุญนั้นจึงจักสระเต้เจลงมาจากชั้นฟ้าดาวตึงสาสวัรควงเทวโลกแล้ว ก็เข้ามาสู่สำนัก
พระพุทธเจ้าในดอยจาริปปพเตที่นั่นแล้ว ก็ได้ถามเชิงพระพุทธเจ้าว่า ภนเต จัรมาเน เทวมนุสเส อิตํ ปุญญํ
มหาสลํ โสถถิ ภวติ ดังนี้ ภนเต ภควา ข้าแต่พระพุทธเจ้าคนแลเทวดาทังหลายได้กะทำบุญมีต้นว่าหือทาน รัก
สาสิล พังธัมม เมตตภาวนาใจๆ ได้กะทำเมื่อพระ //

พุทธเจ้ายังธอรมานนี้คี่ดี ได้กะทำเมื่อพระพุทธเจ้านิพพานไฟแล้วนั้นคี่ดี ยังจักมีอานิสงส์ผละตั้ง
รือขึ้นชา อภ ภควา ในกาละเมื่อพระพุทธเจ้าได้ยืนแล้วยังปัญหาเยื้องนั้นอันจักสำแดงแก่พระยาอินทังจกกล่าว
ว่า นิตถุตเตโลก นายกโกว ปุญจสสโส นิสาสนํ มตถสติ ดังนี้เปนต์ัน ว่า มหาราช คูพระตถาคตจักเทศนา
โทสแลคุณอันมีในศาสนาทั้งมวระแก่ท่านบดินแล ปริพุดเต ในกาละเมื่อคูพระตถาคตนิพพานไฟแล้ว ก็จักตั้ง
สาสนาตราบ ๕ พันวัสสาเพื่อจักโคตยคนแลเทวดาทังหลายก่อนแล ปถมวัสสา สหเสบุญญ อุปปปิภทุกุ เย
นะเกจิสุกต วิปัสเสน เจตตสา นวโกฏี สัตตสหัสสา นิฏลํ ลัพททายโก ตุรา มหาราชคนทังหลายฝูงไดอันมากะ
ทำบุญหือทานรักสาสิลภาวนาในพันวัสสาอันถ้วนหัวที่นั่นจักมีผละอานิสงส์ได้แสนโกฏุชะแล ทุตติเยวัสสา สห
เส นเคนฎีกตต์ ปุญญอธัมมิก //

เทษยะ ธัมมัสส จิตตํ สัจจ อสุทตโต สัตตสหัสสา นิสังสา ผลํ ลัพทตติ ทายโก ตุรา มหาราชคนทัง
หลายฝูงไดอันมากะทำบุญหือทานรักสาสิลภาวนาในพันวัสสานั้นถ้วน ๒ นั้น เทษยะวัดถุคัปปัวรวิสุทธหลายใจคัปป
เหลื่อมใสหลาย คนทังหลายคี่เท่าจักไดอานิสงส์แสน ๑ หมื่นชะแล ตติเยวัสสา สหเสกตต์ ปุญญอุปปมิ พหุณํ ทัสส
สหัสส อสุทผลํ ลัพท ตยโก ประหยากการ ๑ คนทังหลายกะทำบุญน้อยมากในสาสนาคูในพันวัสสาถ้วน ๓
นั้นคนทังหลายบมีสัทธาหลายจักมักข่มเต็กกันกะทำบุญบัวรวิสุทธี่เท่าจักไดอานิสงส์หมื่น ๑ ชะแล จตุเถจสา
สหัสส กตตํ ปุญญํ พหุคัปปะเทษยะ ธัมมัสส อสุทตทา สหัสสผลํ ลัพทติ ทายโก ตุรามหาราช คนทังหลายกะ
ทำบุญแมนมากนคี่ดีได้พันวัสสาถ้วน ๔ นั้นเทษยะวัดถุท่านคัปปัวรวิสุทธี่ใจคัปปอยังเชื่อเหลื่อมใสคี่เท่าจักได
อานิสงส์พัน ๑ ชะแล ปุญญจเม วัสส สหัสเส เมวัสส สหัสเส ปุญญ ปุชวันทา นามโต นกตตํ จิตตปสา //

เท อับปะผล ลัพทติ ทายโย ภวิสติต ตูรา มหาราชคนทั้งหลายกะทำบุญไหว้นบพุชาติ้อทานน้อย
มากคี่ติจิตใจค้บเหล้อมไสหลายในพันวัสสาอันถ้วน ๕ นั้นจักได้อานิสงส์อันน้อยน้อยพอใดพอนั้นชะแล เหตุ
ตั้งรือแล ว่าอันชะแลแท้แล คนทั้งหลายจักประกอบเตชะโลกะโทสะโมหะแห่นหน้าด้วยบาปธัมม์เกยยะ ๓
ประการมีทุกชีอันอ็บอยากเข้าอยากแกงเกยยะพยาธิข้าพันกัน คนทั้งหลายจักบิเบียนข้าพันกันไพบากนักมี
หั้นชะแล ประการ ๑ ตูรา มหาราชราชในเมื่อพระตถาคตนิพพานไฟได้ ๒ ร้อยวัสสานั้นผู้ยั้งทั้งหลายบวชเปน
ภิกขุณคี่ยังได้แต่นั้นไฟบวชได้แล ปถเม วัสสา สหัสส อัญญโก พหุสุตโต มหาราช มาชาธาตุ สมเนตวา วิภูฐา
เรสติ ตูรา มหาราชในเมื่อพระตถาคตนิพพานไฟแล้วได้พันวัสสาหั้นนั้นยังจักมีพระยาตน ๑ ชื่อว่า ปัพพมา
ริกโสกมหาราช ว่าอัน จักรอมธาตुकุตถาคคได้แลแล้ว จักแจ้งแปรก่อเจติยะได้ ๘ หมื่น ๔ พันหลังจักไฟถปंना
ใน //

เมืองทั้งหลายอันได้ ๘ หมื่น ๔ พันเมืองมีเจติยะแลหลังแลหลังมีหั้นชะแล พระยาตนนั้นจักสรูปจก
หลงพุชาติ้อนั้น ๗ ปลีปลาย ๗ เดือนปลาย ๗ วันจึงจักแล้วมีหั้นชะแล ตโต สัตต วัสสาธิกเส สหัสสา สมปต
เต ปฏิชิตาภินา จตุวิลาสันติ เอโก สต สหัสสา นานาวทา เอโก อสิตี สหัสส โกสัฎฐิ สหัสสเกตาริสส สหัสสา
นानา วัตตา อัญญ อัญญ วเทสันติ ตูรา มหาราช ตโต ในกาละเป็นพระตถาคตนิพพานไฟแล้ว ได้พันวัสสา
ปลาย ๗ วัสสานั้น สังฆะอันเปนลูกสิข์คุดถาคคจักแตกมคี่จกเสียกันเปน ๔ หมู่ชะแล หมู่ ๑ จักมีลูกสิข์
แสนตน หมู่ ๑ จักมีลูกสิข์ ๘ หมื่นตน หมู่ ๑ จักมีลูกสิข์ ๒ หมื่นตน เขาเจ้าทั้งหลายจักมีวาหะต่างกัน จักมี
วัตตะคลองต่างกัน จักกล่าวคำต่างๆ กัน หมิใดคี่จารู้ลี้วคี่จักเอากันจะเดินไฟชู่บ้านชู่เมืองแล้ว จักไฟสั่ง
สอนยังคนทั้งหลายในประเทศต่างๆ ชะแลดังคี่ ปกษา มหาราชนาสัทธา ปะปันนา สันติ เมื่อนั้นคนทั้งหลาย
อุปัฏฐากสังฆะ //

เจ้าหมูใดคี่จักว่าหมูปันคี่ลวดจักเปนปักกะวะจักหาสัทธาอย่างเชื่อปได้บมีใจเหล้อมไสลวดจักมีคำ
สังกาทาที่จักหมั้นเที่ยงปได้แห่งจิตมีหั้นชะแล ต สัตต ปุญญสิ ส สปัสส วัสเส ตูรา มหาราชเมื่อคุดถาคค
นิพพานไฟแล้ว ในพันวัสสานั้นภิกขุสังฆะทั้งหลายจักไฟประสมชุนุมกันหลายแห่งหลายที่มีหั้นชะแล เหตุว่า
ภิกขุสังฆะจักตั้งหมู่ต่างชุนุมเสียมากนักชู่แห่งชู่ที่ชะแล ในคุดถาคคนิพพานไฟได้พันปลาย ๖ ร้อยวัสสานั้น ท้าว
พระยาในสิกกะชุนุมพุทังมวร อันมีในอณาวิฐฐะที่เขาคี่จักประสมชุนุมกันจัดแจ้งบ้านไฟเมืองมันคี่จักสมปันธ
ขอคี่คราดกันขวางรักสักเขตไฟเปนเขตมันคนไฟเปนคนมันแล้ว จักยุงกันไฟคี่ว่ามันเปนไฟมีหั้นชะแล ในเมื่อ
คุดถาคคนิพพานได้พันปลาย ๗ ร้อยวัสสานั้น ท้าวพระยาในชุนุมพุทังมวรจักบังเกิด มานะ โลกะ ตัณหา มักใคร่
ชิงเอาบ้านน้อยบ้านใหญ่ไรรักษาเขตประเทศบ้านเมืองท่านแล้ว จักผิตเถียงกันครุบชิงเอาราชสมบัติ
บ้านเมืองเชิงกันมากนักมีหั้นชะแล ในเมื่อคุดถาคคนิพพานไฟแล้ว ได้พันปลาย ๘ ร้อย //

ปลีนั้น ท้าวพระยาธัมมิกราชตนจักเกิดเปนเจ้าเปนไฟมีวิธิเตชะพอประหมานปาน ๑ ท้าวพระยาแล
คนทั้งหลาย จักสมปัตติว่าธัมมิกราชว่าอันด้วยแท้จักมาเปนธัมมิกราช ตนประเสริญแท้ คนทั้งหลายจักอย่านกลัว

แท้ เตะชะรือตีพระยาตนนั้นแล้วจักอยู่ดเซาเสีย จักหาชียกปได้ ในกาละยามนั้น ท้าวพระยาเสนาอามาตย์ ราชรัฐระประชา จักได้อยู่ดีมีสุขเสี้ยงกาละหว่างนั้นก่อน จึงจักมี มีหั้นชะแล ดุรา มหาราช ในเมื่อคูตาคต นิพพานไฟได้พันปลาย ๙ ร้อยวัสสานั้น ภิกขุสังฆะทั้งหลายในชุมพุกักรหาอรหันต์ตนวิเสสแท้ปได้สักตน มีหั้นชะ แล ในเมื่อคูนิพพานไฟได้พันปลาย ๙ ร้อย ๗ วัสสานั้น ชาวเจ้าภิกขุสังฆะแลสามเณรทั้งหลายจักมาจะทำอ นาทลบเสี่ยย่ำยัธัมมค้ำสอนคูเสียแล้ว จักสิกข์ที่นี้ไฟวชที่นั่น ที่นี้บ่หมั้นบ่เที่ยวจักมีในกาละยามนั้นมิหั้นชะแล บ่เท่าแต่่นั้น ชาวเจ้าทั้งหลายบ่ตามวิโนยะบาตามสิกขาบท ปาราชิก คีจักโลภะคัณหากุม //

ชิงเอาวิตวาอารามชิงกันลำบากยากใจมากนักมีหั้นชะแล ในกาละเมื่อศาสนาได้พันปลาย ๙ สิบ แล้ววัสสานั้นชียกอันอ็อบยากเข้ายากแกงจักเกิดมีมากนัก คนทั้งหลายจักมีคำวิวาทะผิดเถียงกันด้วยอาการ ต่างๆ เมืองใต้พื้นเมืองเหนือ บ้านใต้จักพื้นบ้านเหนือ เรือนเหนือจักพื้นเรือนใต้ พื้นองได้ผิดเถียงกัน พ่อจักข้า ลูก จักข้าพ่อ ผัวเมียจักข้ากัน ลูกสิกข์แลอุปัชฌายะอาจารย์จักใส่โทษแก่กันจักข้าพื้นกันเกิดมีในกาละยาม นั้นปาง ๑ มีหั้นชะแล ประการ ๑ ดุรา มหาราชในกาละเมื่อศาสนาคูตาคตได้พันปลายสิบวัสสานั้น ท้าวพระ ยาในชุมพุกักรหา จักกะทำหิงสราวิเยะร้ายบาปใหม่ผู้กมัดใส่คอกกันพากันที่นยาดเทเอาเข้าของไพร่ไท บ้านเมืองแห่งตัวชูที่แล้ว ลูกท้าวหลานพระยาทั้งหลายคีจักชิงกันกินเมืองแทนพ่อแล้ว จักเปนเสกัจักใคร่ข้าไพร่ ไทสิบหายตายมากนัก จักมีชูแห่งชูที่มีหั้นชะแล แม่นคนทั้งหลายคีดี เมียจักบองแพ้ว ลูกจักแพ้วพ่อแม่ น้องจัก แพ้วพี่ คนทั้งหลายอาคันตุจัก //

บองแพ้วเจ้าที่เจ้าแดนจักมีในกาละนั้น ชาวเจ้าตนหนุ่มจักบองแพ้วตนแก่ ลูกสิกข์จักบองแพ้วครู จักเกิด มีเปนข้าเสกีสัตรูแก่กัน ด้วยวิตวาอารามสิกขิมคณะสังฆะจักมีวิไลใจคิดต่างๆ ไผค้ำว่ามั่นขอบมันรู้ธัมมแม่น ท้าวพระยาเสนาอามาตย์นักปราชญ์ชียกชายทั้งหลายไผค้ำว่ามั่นรู้มั่นหลักค้ำกะทำโกธะ มานะ แก่ตนสมเสียดผิด เถียงกันด้วยไร่นาคามเขตประเทสราชสมบัติเข้าของเงินค้ำข้างมล้ำข้าคนจ้วควายของเลี้ยงของดู สวนเรือกมัน ชิงกันแล้ว จักเกิดเปนไกลาหลบาปใหม่ข้าพื้นกันสิบหายตายมากนัก มีหั้นชะแล เทว ว สหัสสะ ดุรา มหาราช ในเมื่อคูตาคตนิพพานไฟได้ ๒ พันวัสสานั้นชาวเจ้าแลคนยิงชายทั้งหลายในชุมพุกักรู้กล่าวคำร้ายคำพรางจา ด้วยปริยายหลายประการต่างๆ มีหั้นชะแล เอกาท สาทิกเทว วัสส สหัสสะ ดุรามหาราชในเมื่อศาสนาได้ ๒ พัน ปลาย ๑๑ วัสสานั้นคนทั้งหลายจักตรัสรู้ล่ำรู้พรางกันว่าพระยาธัมมิกราชเกิดมาในบ้านเมืองที่นั้น //

ที่นี้แล ลางคนคีจักล่ำพรางว่าคูนี้เป็นพระยาธัมมิกราชชะแล ว่าอัน เครื่องทิพฟักจักรแลดาบสรักัญ ไซยะทิพฟักเกิดมีแต่คูแล แม่นว่าเทวดาอินทร์พรหมค้ำค้ำชูด้วยเครื่องทิพฟักมีชื่อนั้นชื่อนี้ว่าอันแล้ว ลวดจักเกิด เบนไกลาหลเปนเสกัจข้าพื้นกันสิบหายไฟเหตุไว้ใจว่าคูจักปราบแพ้วคนทั้งหลายชะแล ว่าอันมีหั้นชะแล ทิวสส สหัสส สมปัตเต ภาวิสันติ ปัญจ อรหันตา สธัมมจุฬา นเม เกลิสา ติสสิ กัมมิลล์ ทิสาบโมกข นามเม เมวละ สุวัณณ การ สติ นารทนะ เมโก มหาเถโร กรเสติ รวณะ พินภัก จากัตตา คุดเตจ นามเ โกเสร พิมพ จตาระ สติ โทธิสม ภรา เถโร จันทสระมย์ พาส ตัญญู ดุรา มหาราช ในเมื่อตาคตนิพพานแล้ว ได้ ๒ พันวัสสาแล มีในกาละนั้นยัง

มีอรหันตา ๕ ตน ตน ๑ ชื่อ อัมมจุฬากัจจมาหลอรูปตถาคตแล้วด้วยทอมีหั้นชะแล ตนชื่อ สาสะปาโมกขา คัจจมาหลอรูปคตถาคตด้วยคำทั้งแห่งมีหั้นชะแล ตน ๑ ชื่อ นารทะ จักมาหลอรูปคตถาคตแล้วด้วยแก้วมีหั้นชะแล //

ตน ๑ ชื่อ คุตเถระ จักมาแต่งแปลงสารูปคแล้วด้วยหินทั้งแห่งมีหั้นชะแล ตน ๑ ชื่อ โพธิสภารมทาเถระ จักมาแต่งแปลงรูปคตถาคตด้วยแก่นไม้จันทน์มีหั้นชะแล ยัตถกั สมุทโธ รัตโต ตัตถกัจจติโกไสวณณ พิมพียัตถัตถิโต ตทา พุสุขั จันทพุทโธ พุสุสังคาโม เสลพุทโธ พุสุสส ตัตถะ สิตต สิทธ รัตตันทโธ ยัตถิโรตตระ พุขุเขโม ดูรามหาราชรูปพระเจ้าทองโไฟตั้งไว้อยู่บ้านเมืองที่ไต่บัพุทมิจำเรณูแล ลูกท้าวหลานพระยาศนาอามาตย์ในเมืองในบ้านที่นั่นมักจะทำคดีวิวาทกันแล จักชิงกันกินเมืองแล ชิงกันกินส่วยไร ชิงกันเขตแดน จักร้อนไหม้ในบ้านในเมืองอันนั้นมากนักด้วยสะเหยยะอุบาททั้งหลายมีหั้นชะแล แม่นขวนเจ้าคัมภีร์เจตต์ต่ออุปชฌายะครูบาอาจารย์ตน ๑ มีหั้นชะแล สารูปพระเจ้าคำโไฟตั้งอยู่บ้านเมืองที่นั่นสมุทโธเป็นดีด้วยเงินคำแล สุตสำราญบานใจหาเหยยะบได้มีหั้นชะแล สารูปพระเจ้าแก่นไม้จันทน์ //

อยู่เมืองไต่บ้านเมืองอันจักมีเสกีสงครามบขาดมีหั้นชะแล สารูปพระเจ้าหินอยู่เมืองไต่บ้านเมืองที่นั่นอยู่เอียนเปนสุขฟ้าฝนบวรมวเรียงนักมีหั้นชะแล สารูปพระเจ้าแก้วอยู่เมืองไต่บ้านเมืองอันนั้นชาวเจ้าแลท้าวพระยาเสนาแลคนทั้งหลายจักมักชิงกันเปนใหญ่เปนสูงมีหั้นชะแล แม่นภิกขุสังฆะผิดเถียงกันด้วยวัดวาอารามสิกขัมแลหมู่ชุมมีหั้นชะแล เมื่อใดศาสนาได้ ๒ พันวัสสงพายหน้านั้นรูปค ๕ องค์นี้จักออกปรากฏ ๒ ปลีคัจจปรากฏแลตนมีหั้นชะแล สุวณณพิมโพ ทัสสมมณเธร รัตนพิมเพ อุตริฐฐะ นันทพิมพ กั สมพุทธรณะ ลักายดูรามหาราช รูปพระเจ้าคัจจตั้งอยู่เมืองทิสระฐฐะ รูปพระเจ้าแก้วจักตั้งอยู่เมืองอุตตริฐฐะ คือว่าเมืองทิสระหนเหนือ รูปพระเจ้าหินจักตั้งอยู่เมืองบทรฐฐะ คือว่าเมืองลัยข่า* รูปพระเจ้าไม้จันทน์จักโไฟตั้งอยู่เมืองลังกาที่ปมีหั้นชะแล อีเม ปลัณจะ พุทธรณียฐฐะ ฐฐะ สมากโม ตัตถ สุขโข ภวิสติ ติริสสะ สหเสวะ สัมพุทเธ นยตะ จุสาสนั วโชตกั ปุญจพุทธา ตัตถะคต พุทธิ //

กาลอ วิสสิ สติหิ ดูรามหาราชสารูปพระเจ้า ๕ อันนั้นแล โไฟปรากฏประสมขุมนุมนกันในบ้านเมืองที่ไต่อันว่าบ้านเมืองที่นั่นจักสมุทริฐฐะเรื่องเปนสุขมากนักมีหั้นชะแล ยถา จะ ในกาละเมื่อใดศาสนาคุได้เข้าไฟเถิงเขต ๓ พันวัสสาตั้งอัน พุทธรูป ๕ องค์คัจจจักปรากฏประสมขุมนุมนในถานะที่ ๑ ที่เดียวแล้วจักปรากฏรุ่งเรืองมากนักในถานะที่นั่นมีหั้นชะแล ดังกาละเมื่อคตถาคตยังธอรามาไปนิพพานนั้นมีหั้นชะแล ดูรา มหาราชพุทธรูปเจ้า ๕ องค์นั้นอรหันตาเจ้าสร้างไว้เพื่อหื้อเปนที่ไหว้แก่คนแลเทวดาททั้งหลายหื้อสืบสายไฟตราบเมี้ยน ๕ พันวัสสามีหั้นชะแล ดูรา มหาราช พุทธรูปเจ้า ๕ องค์นั้นไฟประสมขุมนุมนกันในบ้านเมืองที่ไต่บ้านเมืองที่นั่นคัจจอยู่เอียนเปนสุขมากนักชะแล ราชมปี ส่วนพระยาธัมมิกราชจักมาเลิกศาสนาพระตถาคตในพันวัสสาอันถ้วน ๓ นั้นคัจจมาเกิดในเมืองที่นั่นมีหั้นชะแล ดูรา มหาราชในเมื่อพระตถาคตนิพพานไฟแล้วได้ ๒ พันปลายสิบ ๕ วัสสานั้น //

ชาวเจ้าภิกขุสังฆะทั้งหลายจักกะทำอุเบกขาเชิงกัน คือว่า ไผจักมาหากันบ่ได้เท่าจักหาขุมไผขุมมันหาก
จักอยู่บ่พร้อมบ่เพียงกันตามวินยยะบัญญัติมีหั้นชะแล ในเมื่อศาสนาได้ ๒ พันปลาย ๑๖ วัสสานั้นตั้งอัน สังฆะ
เจ้ากะทำอุเบกขาแก่กันนั้น คนชาวเจ้าทั้งหลายจักสับหายตายมากนักรมีหั้นชะแล นักบวชและครหะสัถย์ชย
ฝูงมีประหย่าจุงรีบริกสาสี่ลหือทานเมตตาทาวนาใจๆ จึงจักพ้นจากเกยยะอันไผยนั้น มีหั้นชะแล ตูรา มหาราช
ในเมื่อศาสนาคุตถาคตได้ ๒ พันปลาย ๑๗ ปลินั้นไผหน้า ส่วนว่าพระยาธัมมิกราชตนประเลฎคักจักเกิดมาเล็ก
ศาสนาคุตถาคตเสมอดั่งพระยาปัตตมสิกกราชอโสภธัมมราชนั้น มีหั้นชะแล พระยาอโสภธัมมราชเกิดปลีเต่าสี
แล ธัมมิกราชตนนั้นเกิดในพันถ้วน ๒ นั้นจักเกิดมาปลีเถ่าตน ๑ จักเกิดมาในพันวัสสาถ้วน ๓ นั้น จักเกิดปลีสัน
ธัมมิกราชตน ๑ จักเกิดในวัสสาพันถ้วน ๔ นั้นจักเกิดปลีเป่ลามีหั้นชะแล ในวัสสาพันถ้วน ๕ นั้นธัมมิกราชบ่
เกิดสักตนแล เหตุคนทั้งหลาย //

นั้นหนาด้วยบาปธัมมบ่ยังบ่เชื่อในธัมมเสียแล้ว ลวดบ่เกิดเพื่ออันแล ตูรา มหาราชในเมื่อตถาคต
นิพพานไผแล้วได้ ๒ พันวัสสาเข้าสู่เขต ๓ พันนั้นยังจักมีอุบาสกผู้ ๑ ประกอบด้วยจิตตาสาทะสัทธามากนักร
มันจักคำตรือบายว่าพระพุทเจ้าหากจักนิพพานไผแล้วแล คุจักเปนสารูปพระพุทเจ้าได้อุปัฏฐากรักสาที่ไกล
บ้านเทื่อ ว่าอันแล้วคี่แปลงกุฎิวินารไวไกลบ้านแล้วคี่ไผอุปัฏฐากรักสาปูชาหั้นแล คนทั้งหลายหันสนั้นเขาคี่
ว่าดีแท้แล ว่าอันคี่อยู่เอียงเอื่อมกันบ้านอื่นมาหั้นคี่ไผแปลงกุฎิวินารพุทธรูปไหว้แล ปูชาขุบ้านขุเมืองหั้นแล ใน
กาลนั้นไผพายหน้าชาวเจ้าภิกขุสังฆะทั้งหลายฝูงปฏิบัติตามคำสอนพระตถาคตเทียรยอมไผอยู่วัดป่าไกลบ้าน
ไกลเมือง ๕ ร้อยวาเปนปกติแล อันจักมาอยู่วัดไกลบ้านเหลือคำสอนคุตถาคตยามอันบ่สักตนแล คี่เท่าอยู่วัด
ไกลบ้าน ๕๐๐ วาสิ่งเดียวแล พายหน้าแต่นั้นภิกขุไผบดินทาบตบ้านหั้นวินารแลพุทธรูปตั้งอยู่สนั้นเขาไผ
จอดยังไผเขาสนเข้าแล้วคี่นอนไผเทศศาค่าเทียวทางไกลจักเกิดมีเขา //

ลวดจักไผปราไสรคัมคี่อยู่อุบาสกเจ้าสัทธาว่าเราเมตตายุ่เปนกาละหว่างคราวก่อนเมื่อควรหนีคี่จักหนี
ไผชะแล พายหน้าแต่นั้นอุบาสกทั้งหลายคี่รำเพิงว่าคี่มีชาวเจ้าอยู่เฝ้าพุทธรูปกุฎิวินารกวาดแผ้ววักรักสาคี่คุจัก
คี่ชะแล ว่าอันแล้วคี่มาเอกาสราธนาอยู่ลวดขุกันต่อตั้นหาคี่จักอยู่เมตตารับทานสัทธาในอวาาสไกลบ้านนั้นแล
คี่จักสับเรียนกันไผขุแห่งขุที่ขุบ้านขุเมืองชะแล พายหน้าแต่นั้นภิกขุฝูงอยู่ป่าแลไปหั้นหาอยู่วัดไกลบ้านเทื่อนั้น
มาภิกขุฝูงอยู่อวาาสบ้านนั้นบ่ม่วนด้วยประจัยทั้ง ๔ คี่บังเกิดตั้นหาคี่จักออกมาอยู่อวาาสไกลบ้านแลเทื่อแล
หั้นอวาาสป่าลวดจักน้อยจักบางไฟใจๆ ยามนั้นอวาาสพายป่าลวดจักสับหายเถ่าเท่าหลอแล เมืองแลแห่ง ๒
แห่ง อวาาสพายไกลบ้านแปรรอกมาหลายนักรนัยด้วยร้อยแห่งพันแห่งมีหั้นชะแล พายหน้าแต่นั้นชาวเจ้าฝูงอยู่
วัดบ้านนั้นลวดจักมีลาภานหลายนักรชาวเจ้าอยู่ป่าคี่จักละวัดป่าเสียแล จักหนีมาอยู่วัดบ้านจักเกิดมีแลแสนแล
มีหั้นชะแล พาย //

หน้าแต่นั้นคนแลบ้านจักมีวัด ๒ หลัง ๓ หลัง บ้านใหญ่จักมีสิบลหลังชาวหลัง เมืองน้อยจักมีวัดร้อยหลัง
พันหลังชะแล พายหน้าแต่นั้นเมืองใหญ่แลเมืองจักมีวัดหมื่นหลังแสนหลัง มีหั้นชะแล เหตุว่าคนทั้งหลายฝูงว่า

มานี้ก็จักเกิดมีในพันวัสสาถ้วน ๓ มีหั้นชะแล คนทั้งหลายฝูงเกิดมายามนั้นเขาคี้จักเข้าใจว่าหากเท่ามีอาวาส
บ้านสิ่งเดียวหากเปนเคล้ามูลศาสนาตาย ชาวเจ้าฝูงอยู่วัดพายปานนั้นบ่ควรรับผ้ากฐินเท่าควรไปอยู่วัดใกล้บ้าน
รับผ้ากฐินว่าอันแล้ว พระอยู่ปานนั้นจักหายไฟใจๆ ทั้งเมืองจักมีแลตน ๒ ตน ลางบ้านลางเมืองคี้หาบ่ได้สักตน มี
หั้นชะแล คนทั้งหลายฝูงปสาทะสัทธาเหลือมิไสพายปานนั้นคี้เท่าจักหลอมมีแลตน ๒ คน ลางบ้านลางเมืองคี้บ่มี
สักคน มีหั้นชะแล ประการ ๑ ดูรา มหาราช เมื่อศาสนาเข้ามาเขต ๓ พันวัสสานั้น ธรรมิลละ คือว่า ชะดอย ทั้ง
หลายจักบังเกิดปสาทะเหลือมิไสในคุณแก้ว //

๓ ประการคี้จักรู้ทานรักสาสึลฟังธรรมเมตตาภาวนา เขาคี้จักแต่งสร้างกฎวิหารอุปัฏฐากชาวเจ้าภิกขุ
สังฆะชุแห่งชุที่มีหั้นชะแล ประการ ๒ พ้อคำแลคนทั้งหลายเที่ยวทางเขาคี้จักเข้าไฟจอตไฟเขาใจจาอารามจัก
กะทำอระเหมือนตั้งไฟจอตเขาสาลามิหั้นชะแล คนทั้งหลายบ่หุ่มฟังธรรมคำสอนอาจารย์อุปัฏฐากปฏิบัติอันคัด
อันคั่งนั้น แม่นชาวเจ้าทั้งหลายบ่หุ่มเรียนวินยยะบ่หอนปฏิบัติตามธรรมคุดถาคตมีหั้นชะแล กระจหส์แล
นักบวชบ่หุ่มปฏิบัติตามธรรมนิบาตนิกายแลวิสุทธิมรรคสักอันชะแล ชาวเจ้าทั้งหลายอยู่วัดบ้านนั้นจักเจือจาน
ควรเคียรักแกงกับด้วยกันเขาหากยินดีกับด้วยกันเขาทั้งหลายจักหากวิมยินดีในคุณชาวเจ้าฝูงเปนปานนั้น
ตามธรรมคำสอนแท้ พ้อยใส่ใจว่ามาดูต่ายอบบ่ประกอบด้วยวินยยะว่าอัน เขาเท่าใส่ใจว่าชาวเจ้าอันอยู่อาวาส
บ้านนั้นชอบธรรมลวดบยินดีมีคำฟังพาดกันลวดยกโทสใส่แล้วชบ้ชาวเจ้าฝูงชอบธรรมคำสอน //

หนีเสียจักมี มีหั้นชะแล ประการ ๑ คนทั้งหลายบ่หุ่มสร้างวัดป่าบรู้อ้อทานผ้ากฐินแลบริวารแก่ชาวเจ้า
ฝูงอยู่ปานนั้น มีหั้นชะแล ประการ ๑ ภิกขุสังฆะปรักริสาลิกขาบพัสลธรรมชาวเจ้าเท่าจักหุ่มฟังยังนิบาต ๕ ร้อย
ชาวภูโกวหารสิ่งเดียวบรู้อหวินยยะจักมียามนั้นมิหั้นชะแล กรียาเหตุการณ์ฝูงว่ามานี้จักเกิดมีแต่ ๒ พันวัสสา
เข้าเขต ๓ พันตราบถึงถ้วน ๕ พัน มีหั้นชะแล ในเมื่อศาสนาเข้าเขต ๓ พันวัสสานั้นชาวเจ้าทั้งหลายจักละวัตร
คลองอันชอบอันดีเสีย จักกะทำอันใดด้วยตนคี้ดี นั้นนอนอย่างเที่ยวคี้ดี คีบ่สวระตามธรรมจักเยยะริหรือจิดลิลลา
อากัปเหมือนดังคนกระจหส์ทำแล ปากจาย่างเที่ยวประการ ๑ ได้รู้ได้หั้นสู่มัวมาด้วยกามคุณทั้ง ๕ เขาคี้
จักเยยะด้วยตามไฟจิตละธรรมวินยยะคำสอนพระตถาคตไว้คนกระจหส์ทรงเครื่องประดับตั้งรัฐฐะ เขาคี้เยยะ
ตามโลภะตัณหาใจๆ คันตายคี้จักได้ไฟร้องให้ไปอยู่ในนารกอบายหั้นชะแล ในปัจจุบันอันนี้คันคัณฑหา //

ถ้าแรงแสวงหาลาภสการได้วัตถุเงินค่าไฟจ่ายเลี้ยงชีวิตแล้วคี้จักสิกข์ไปพะชะแล ลางพร่องชู้ร้านอย่าน
การคี้จักกอดอยู่บรู้อคำสอนกะทำผิดวินยยะธรรมบ่อยู่ในบิณในศาสนาตราบเท่าถ้าเท่าตายหายความผิดละอาย
บ่ได้วินยยะธรรมบ่ได้ คันตายคี้จักได้เสวียทุกข์ในนารกมากกว่าพันปสิเล่าชะแล ในชาติอันนี้คี้จักได้ต้อง
ทุกขเวทนาเยยะสิบประการมีหั้นชะแล ประการ ๑ ตั้งแต่พันวัสสาอันถ้วน ๓ พายหน้าชาวเจ้าแลกระจหส์ถึง
ชายกะทำบุญน้อยมากคี้ดีพ้อยบ่ปรารณาถึงนิพพานดับทุกข์ในสงสารในศาสนาคุตถาคตอันนี้แล้ว จัก
ปรารณาหื้อได้ร่วมศาสนาพระอริยเมตเตยยะเจ้าสิ่งเดียวตั้งอันคี้เพ็งรู้ว่าศาสนาคุตถาคตอยู่ในพันถ้วนนั้นเทือะ ดูรา
มหาราชเกิดแห่งศาสนาคุตถาคตเพ็งรู้ตั้งนี้เทือะ เมื่อคุตถาคตนิพพานแล้ว ในศาสนาพันหัวที่นั้นคนทั้งหลายใน

บ้านเมืองมัจฉิมเทศเมืองไทยสิบ ๖ เมืองนั้นจักมีตนสูง ๖ สอก มัจฉิมมาปฐิสสะ มีหั้นชะแล ในวัสสาพันอันถ้วน
๒ นั้น //

จักมีตนสูง ๔ สอก มีหั้นชะแล ในพันวัสสาถ้วน ๓ นั้นจักมีตนสูง ๔ สอกปลายมากมีหั้นชะแล ใน
พันวัสสาถ้วน ๔ นั้นมีตนสูง ๒ สอกชะแล ในวัสสาถ้วน ๕ นั้นคนทั้งหลายจักมีตนสูง ๓ สอกปลายมากชะแล ผิ
ว่าสอกมัจฉิมมาปฐิสสะสอก ๑ เปน ๒ สอกคนเราบัดนี้แล คาถาสากสี ๕ พันวัสสายังมีไว้ว่า วิสสุสทา ดังนี้ คือ
ว่า ในพันวัสสาทิวที่นั้นชื่อ วุมิตติยัค คือว่าปุคคะยิงชายครหัตถ์แลนักบวชทั้งหลายจักได้ถึงมรรคผลวิมุติ
ธัมม์คือฟังธัมม์แล้วลวดจักได้ผลพายหน้ามากนักษะแล จักได้เกิดคลองปฏิบัติอันอื่นกว่าอันฟังสัจจะธัมม์นั้นค้
ยังมีเท่าบ่อาจสังขยาคนนาอ่านนับได้แล ในเมื่อศาสนาคุพันถ้วน ๒ นั้นปณสตัดด์จักได้ถึงสมาธิ คือตั้งอยู่
หมั้นในคลองปฏิบัติคัดเค่งแท้จริงแล ได้ถึงมรรคผลธัมม์พายหน้ามากชะแล ในเมื่อศาสนาคุพันถ้วน ๓ นั้น
ปณสตัดด์ทั้งหลายจักใส่ใจชำระศีลหื้อบวรวิสุทธิแท้แล ปฏิบัติยังมรรคธัมม์ใจๆ จึงได้มรรคผลพายหน้ามากนักษะ
ในเมื่อศาสนาคุถึงพันถ้วน ๔ นั้นปณสตัดด์ทั้งหลายจักอด //

สหสูตรเรียนแลฟังธัมม์คำสอนแท้แล้วใส่ใจปฏิบัติภาวนาใจๆ จึงจักได้ถึงมรรคผลมีหั้นชะแล ในเมื่อ
ศาสนาพันถ้วน ๕ มาถึงนั้นปณสตัดด์ทั้งหลายคนครหัตถ์แลนักบวชแข่งกันสร้างไทยธัมม์ทานแล้วจักเอาทาน
ผลเปนประใจแล้วใส่ใจปฏิบัติภาวนาใจๆ จึงจักได้เกิดยังมรรคผลมีหั้นชะแล มหาราช ดุรา มหาราชคุ
ตถาคตตั้งศาสนา ๕ พันวัสสาไว้โศคนแลเทวดาทั้งหลายสิ้นนี้ ดุรา มหาราช ในเมื่อคุตถาคตนิพพานไฟแล้วได้
๒ พันวัสสาปลายปสี ๑ คือ เข้าเขต ๓ พันวัสสานั้นไฟพายหน้าได้ชื่อว่า กลาง ๕ พันวัสสาแล ในกาละยามนั้น
หมากน้ำจกจม มะหินพ้อยจักฟูมาตั้งอยู่เหนือน้ำ มีหั้นชะแล คือว่าคนทั้งหลายฝูงชื่อมิจฉาภิภูจิมิทัมมิลละชาว
ดอยคือว่ายางเปนต้นเขาค้จักมีใจเหลือใจในคุณแก้วสามประการจักละมิจฉาภิภูจิมิเสียแล้ว ค้จักรู้หื้อทานรักสา
สีลฟังธัมม์เมตตภาวนาอุปฐากแก้วทั้ง ๓ สร้างกุฏิวิหารกำน่งรุ่งเรืองมากนักษะ คันตายค้จักได้ถึงสักโกภ
นิพพานชะแล อันนี้ได้ชื่อว่า มะหินจมหมากน้ำพ้อยฟูออกมานั้นแล ประการ ๑ คนครหัตถ์ //

แลนักบวชทั้งหลายหากเกิดมาในท่ากลางแก้วทั้ง ๓ ประการเพ็งรู้จักกะทำอันเปนบาปเปนบุญแท้ลวด
จักเปนคนอันอัปถิดแห่นหนาหาสีลหาบุญคุณแก้วทั้ง ๓ ประการมีสัมมาจารอันเปนมากนักษะคันเขาตายค้จักได้
จมลงไฟในอบายทั้ง ๔ เปนดังหมากแลเต้าน้ำจมลงไฟในน้ำนั้นค้จักมียามนั้นหั้นชะแล ดุรา มหาราชท้าวพระ
ยาทั้งหลายในชมพูทวีปทั้งมวรจักมีใจอันหยาบช้าบ่ตามบ่ไต่ทสราชาธัมม์สิบประการอัน ๑ จักละเสียยังเสนาอา
มาตย์ผู้เฒ่าผู้แก่รู้พิจารณาตามบวรธรรมเสียแล้ว จักยกเอาเสนาผู้หนุ่มผู้หน้อยตั้งไว้ในที่พิจารณาราชกิจจะลวด
กะทำตามกาลตณหากกะทำหิงสราวีชาไทยไพร่เบื้องแห่งตน อันว่าวินาสสิบหายชะแล ในกาละเมื่อท้าวพระ
ยาเสนาอามาตย์บ่ประกอบทสราชธัมม์ตั้งอัน เทวดาฝูงรักสาโลกทั้งมวรค้จักเคียดสมเสียดผิดใจค้จักมีแต่การ
อันบ่ทุติจำเริญใจแห่งคนยิงชายทั้งหลายค้จักกะทำกัมม์อัน //

บ่อขบถมีตามท้าวพระยาเสนาอำมาตย์ผู้สูงชันชะแล ยามนั้นเทวดาทิ้งหลายคัจฉกแต่งหื้อกาละควรฝน ตกพ้อยจักหื้อแดด กาละควรแดดพ้อยจักหื้อฝนตกชะแล เมื่อนั้น รตดินคัจฉกลงไฟพื้นแผ่นดินพิชชะเข้ากล้าถั่ว งามของปลูกของฝังทั้งมวลรดจักบ่ปานคี่เป็นอันเหี่ยวอันแห้งเมงทั้งหลายคัจฉกมาขบมาย่ำยังรากแลกอแห่งพิช ชะมียอดแล ล้าอันมอดเมงเสียพร่องคี่ตายอัน ๑ ระบุบเสมือกันต้นไม้เครือเขาของปลูกของแปลงในบ้านใน ป่าคี่ดีกาละบ่ควรดอกคัจฉกดอก กาละบ่ควรลูกคัจฉกลูกมะหั้นชะแล เถิงกาละเมื่อพิชชะเข้ากล้าถั่วงามต้นไม้เครือ เขาลูกเต้าลูกแดงเกิดเปนแล้วเทวดาทิ้งหลายคัจฉกเอาพิชจ้วนมาใส่ในเมตเขาแลลูกไม่หมากส้มหมากหวานทั้ง หลายกลายเป็นดั่งเปนเมงจักกลายเป็นเข้าหยาบเหี่ยวแห้งเมงในเถิงกาละเมื่อคนทั้งหลายไฟเกี้ยวไฟเอาล้าง ได้หลายคัจฉกกลายเป็นหน้อยลวดจักหายเสียชะแล ในเมื่อคนทั้งหลายเอามากินยังเข้าลิบเข้าเมงแดงเต้าลูกไม้ หัวมันรากไม้หัว //

หน่อไม้ เปลือกไม้ ใบไม้ ทั้งหลายผู้สูงชันพิชอันเทวดาใส่ไว้คี่ชราบแปรไฟในลูกในเอ็นในไส้ในปุมสัตว์ แลคนทั้งหลายลวดจักเกิดกลายเป็นพยาธิต่างๆ บ่นบ่บ่ปานได้จักบังเกิดเปนตมึนพิษ สัพพะพยาธิทั้งหลายแล้ว ตายไปมากนัคัจฉกมี มีหั้นชะแล ลางคาบฟ้าร้องมีตมึนมากนัคัจฉกแล้วคัจฉกสว่างหายไพหาน้ำฝนจักตกบ่ได้มีหั้นชะแล ประการ ๑ ท้าวพระยาเสนาอำมาตย์ทั้งหลายคัจฉกขับเอาส่วยส่วนนั้นด้วยชาวบ้านชาวเมืองทั้งหลายเบิกไหม้ไล่ แลมไฟไจ้ๆ ชุปลีชุเดือนจักหิงสาบาไปไหม้ไพรไทยไจ้ๆ อุบมาไฟเหมือนดั่งให้อันมีน้ำเต็มแลกับตักเอามาใส่แถม ไจ้ๆ ใหน้ำอันเป่านั้นคัจฉกซ้ำขับออกเสียไจ้ๆ เล้า่นั้นมีหั้นชะแล ประการ ๑ ดุรา มหาราชในกาละยามนั้นในโขง เมืองอันเดียวกันเก็ง ๑ ฝนตกสะน้อยเก็ง ๑ ฝนปัดคัจฉกยังมียามนั้นหั้นชะแล ประการ ๑ ประการ ๑ ชียกอันใส่ ชื่อใส่เสียงใส่ยศใส่ศักดิ์แลคนทั้งหลายผู้หยาบซำกล้า //

หาญ หื้อมียศมีศักดิ์เป็นใหญ่เป็นสูงคัจฉกมี มีหั้นชะแล ประการ ๑ ชียกอันผิดเถียงกันข้าพนักนัคัจฉกมีชุดุ แห่งชู่ที่คนทั้งหลายคัจฉกใจฟูบ่แตกด้วยกำลังโกธะ ตัณหา มานะ บ่ออ่อนบ่ยอมกันคี่มีมากนัคชะแล ประการ ๑ ท้าวพระยาทั้งหลายคัจฉกแต่งเวียงใส่การแกไพรไทยหาหาหว่างหาช่องบ่ได้ คนทั้งเมืองจักเอาการเจ้าตนเดียวคี่บ่ แพ้ มีหั้นชะแล พายิงมาแต่นั้น คนทั้งหลายคัจฉกทุกช่ยกกล้าบากเข็ญใจไฟผู้ใดคัจฉกใส่ไว้เสียบ่หาเยยะหาสร้างทั้ง วาสบ้านเมืองชู่จักหอดเดียวไฟไจ้ๆ เหมือนดั่งพระจันทร์แรมค้ำ ๑ ตราบเถิงเดือนดับนั้นท้าวพระยาทั้งหลายคี่ ซ้ำขับเอาส่วยเจ้าแลหนีบตั้งเอาบาปไหม้ไพรไทยบ้านเมืองสิบหายไฟแล้วคนทั้งหลายมีใจฟูบ่แตกไฟเขาคัจฉก เอากันรักหนีเสียบ้านคานเสียเมืองไฟลี้ข้างอยู่ในประเทศไกลเมืองมีหั้นชะแล ประการ ๑ ท้าวพระยามหากระ สัตต์ทั้งหลายจักปู้จักวางลูกยิงหลานสาวอันเปนเชื้อชาติขัตติยะราช จักหื้อเปนเสนาแก่ข้าแก้วคนทั้งหลายลวด จักเสียเชื้อ //

ชาติชระกุลอุปมาเหมือนหมาจิ้งจอกขี้ใส่ไตรค่านัน มีหั้นชะแล ประการ ๑ ท้าวพระยามหากระสัตต์ ตนประเสฏฐเกิดมาเป็นเจ้าเปนใหญ่พ้อยหาเตชะริทธิบ่ได้ลวดจักไหว้แล จักได้เปนบริวารแก่ท้าวพระยาเสนาอา มาตย์ผู้ใจบาปซำทารุณนั้นเล่าแล อุปมาไฟตั้งหงส์ค่านันแลได้ไฟเปนบริวารกาด่านันมีหั้นชะแล ประการ ๑

ดูรามหาราชผู้เมียผู้กินกับกันบรู๊ใจกันผู้คิดล้าเข้าของมาใจๆ เมียพ้อยใจคดใจเลี้ยวลักเอาของอันนั้นไปเทเสียว
อุปมาไฟเหมือนตั้งชายผู้หนึ่งพันเชือกหนึ่งไว้ได้เท่าใดก็เอากองไว้ทั้งพายหลังพ้อยยังมีมาตัว ๑ มาอยู่ทั้งพาย
หลังขบกินเชือกเสียบที่อ่าวได้นั้น มีหั้นชะแล ประการ ๑ ผู้ยงสาวน้อยน้อยมีอายุได้สิบเอ็ดปีก็จักเอาผู้
เอาเมียเชิงกันแล้ว จักมีลูกหลานเขียวเถ้าเขียวตายเหมือนตั้งไม้ไผ่ก่อน้อยน้อย ๑ พ้อยแตกกิ่งตบใบแปรไฟ
นั้น มีหั้นชะแล ดูรามหาราชแม่่นขาวเจ้าทั้งหลายก็จักบังเกิดโลภะ ตัณหา ด้วยลาภะสการแล จักเอาอัมมเทศ
นาศุทธาคตไฟ //

เทศนาที่อุบาสกอุบาสิกาทั้งคอรได้ลาภะสการแล เครื่องบูชามากินมาบวรโภจจาแล้วสุดไปพิบควรมี
ต้นว่ากลางบ้านแลปะตูเวียงแลทางหลวง คีจักไฟเทศนาแลเครื่องบูชาได้แล้วมากินแปดตั้งชายผู้ ๑ เอาทอน
แก่นจันทน์แดงไฟแลเอาก่อนอาจมาไว้ มีหั้นชะแล ประการ ๑ ในกาละเมื่อคูนีพพานไฟได้ ๓ พันวัสสามาถึง
นั้นบ้านเมืองอันมีในท่ากลางชุมพู่ที่ปักจักเกิดเป็นโกลาหลเสกัโจรจักฆ่าแล จักพันกันขุนมัวมากนักเท่าพอจักมี
บ้านขอกเมืองแจ่งยังอยู่เอียนเปนสุขขุท่างกะท่าบุญใจๆ อุปมาตั้งน้ำแม่สระล้นไหลกลางเปนขุนเปนมัวเสียบ้าน
นอกขอกแจ่งเมืองจักดีพ้อยได้กินแปดตั้งน้ำแจ่งสระพ้อยใสงามนั้น มีหั้นชะแล ดูรา มหาราชในเมืองสาสนาคู
ตถาคตเข้าสู่ ๓ พันวัสสามีในกาละเมื่อใดเกยยะอุบาสกผู้จักเกิดมีในกาละนั้นยามนั้นหั้นชะแล เกยยะสิบ
ประการจักเกิดมีในกลาง ๕ พันวัสสานั้นหั้นชะแล เกยยะผู้นั้นจักได้ฝูงใด ดูรา มหาราชนักบวชทั้งหลาย //

คือตั้งอยู่ตามวิเนยยะอัมมค้ำสอนพระตถาคตในป่ามีมากนักร้อยตนพันตนจักชอบอัมมแลตน ๒ ตน
กลางเพื่อคือบีสักตน มีหั้นชะแลแม่่นว่าท้าวพระยามเสนาอามาตย์แลคนยิงชายทั้งหลายก็ชอบอัมมน้อยตนพันตน
จักมีแลตน ๒ ตน ว่างบ้านกลางเมืองคือบีสักตนสักคน มีหั้นชะแล เหตุว่าอัมมแม่่นนามากนักเทวดาอินท
พรหมทั้งหลายจักแต่งยักษ์คันธกุมภกันพนาครุฑทั้งหลายจักลงมาหิงสรวีสัตว์แลคนทั้งหลายจักกะทำหื้อเป
นรอกเปนเพนวินาสสิบหายสัตว์จักหื้อตายมากนักร้อยตนพันตน มีหั้นชะแล อัน ๑ ยักษ์แลเทวดาทั้งหลายก็จักมายุยงหื้อ
หื้อได้เคียดสมเสียดบมาทะตนหนุ่มบ่ออย่าตนแก่ ตนแก่บ่ออย่าตนหนุ่ม ลูกสิขบ่รักบ่ออย่าครุบา อุปัชฌายะ
อาจารย์บ่รักบ่ออย่าลูกสิขบ่สอนไผ่ได้เท่าจักห้อมบาบไว้ใจๆ คีจักได้ต้องทุกขเวทนาเกยยะผู้นั้นชะแล แม่่น
ท้าวพระยามเสนาอามาตย์แลคนยิงชายทั้งหลาย เทวดแลยักษ์หากมาบันดลเข้าหื้อใจคือบ่อน
น้อมลืออัยกัน ไผ่ค้ำว่ามันมีบุญสมภารว่ามีเตชะบริวารกล้าหาญว่า //

รู้ว่าหลักไผ่ค้ำว่ามันมีผละกำลังอันยังแล พระยาเมืองน้อยจักดูแควนพระยาเมืองใหญ่ ไพรน้อยจัก
ดูแควนขุนลูกน้อยอย่าพ่อแม่ผู้หน้อยผู้หนุ่มบ่รักบ่ออย่าผู้เถ้าผู้แก่ ผู้เปนเจ้าเปนไทยจักบิเบียนไพร่ฟ้าข้าไทย โท
สน้อยจักไหม้หลายแม่่นโทสบ่พอดตายคีจักฆ่าจักที่นียดหนีบเอาข้าวของเงินค้ำหื้อวินาสสิบหายจัดได้เปนข้า
เปนคนท่านคีจักมีมากนักร้อยตน ประการ ๑ เทวดาจักมายุยงหื้อผู้หน้อยผิดผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ผิดผู้หน้อย เมืองน้อยผิด
เมืองใหญ่ เมืองใหญ่ผิดเมืองน้อย บ้านน้อยผิดบ้านใหญ่ บ้านใหญ่ผิดบ้านน้อย เรือนใต้เรือนเหนือจักผิดกัน พ่อ
แม่ลูกหลานจักผิดกัน มิตรสหายสายรักจักผิดกัน ผิดเถียงกันนั้นค้ำด้วยข้าสัตว์ลัทธิของท่านเหล่านชู้ครุบขิงเอา

วัตถุข้าวของไร่่นาคามเขตสมปัดต้ออันใดคี่ดี ท้าวพระยาอามาตย์จักพิจารณาบ่หื้อชอบสุดคิมณะ สัตต์อันยอม
ตัดแต่งสันทาคติ โทสาคติ โมหาคติ อุบายกินของจ้าง ลางแพค้จักหื้อพ่าย ลางพ่ายค้จักหื้อแพ้ บาบอัมมัทัง
หลายแรงนั๊กซ้จักมายุงหื้อได้ //

ผิดได้ของพร้อมโทสลดจักเกิดเป็นโกลาหลเส็กีโหยเข้าพันกันสิบหายตายมากนั๊กจักเกิดมีในกลาง ๕
พันวัสสาอันถ้วน ๓ ชะแล ประการ ๑ เสือค้จักกินคนมากนั๊ก ผีเจือกค้จักกินคนมากนั๊ก จักเข็บแลแมงป่องแลง
ทังหลายค้จักขบคนตายชะแล สัตต์ค้จักบังเกิดเกยยะต่างๆ จักบังเกิดได้ร้อนได้เอยน พยาธิเจ็บท้องเจ็บคอง
เลือดตายร่า (ท่า) ลางพร่องหากลูกอัยนค้จักตาย ลางพร่องนอนอยู่ค้จักตาย นังอยู่ค้จักตาย เกยยะหลายต่างๆ
ในกาละยามนั้น แดค้ร้อนร้ายนั๊กฟ้าร้องค้บตามปกกตจักแปรจักผ่าสัตต์แลคนทังหลายตายตงนั๊กจักเกิดร้าย
นั๊กไฟค้จักไหม้นั๊กจักเกิดมีแก้สัตต์แลคนทังหลายด้วยวิบากแลกัมมชุนันมีหั้นชะแล ดูรามหาราช คนทังหลาย
จักตายซ้กันพันกัน จักตายด้วยเกยยะอุบาทว์พยาธิต่างๆ คนทังหลายจักวินาสสิบหายมากนั๊กจักเกิดเป็น
บ้านเปล่าเมืองสูญคนทังหลายจักเยยะบ่เปนส้างเท่าจักอ้างไฟเออากรเจ้าการนายอยู่บ่ขาด แม่นได้เยยะไร
แปลงนาค้บตีจักแห่งหอดสิบหาย //

ด้วยแดดแล้ว เข้ากล้าค้จักตาย สัตต์ทังหลายมีต้นว่า แมงป่องค้จักลงมากัดดินยังพิชชะเข้ากล้าแม่นว่า
กอโหยเปนวงแล้วสัตต์ทังหลายเปนต์ันว่าหนูแลนทังหลายจักมาบิเบียนคล้าจ้เข้ากล้าทังหลายค้จักหายไป
หากล้าจ้ได้ร้อยหอบเขาค้ลดจักได้ ๖ สิบ ๕ สิบคันเยยะน้อยลดจักหายเสียบ่ตายทุกขแห่งน้า จักเกิดมีแก้สัตต์
แลคนทังหลายยามนั้นชะแล ท้าวภูษคามติ ความ ทิวขร์ ดูรา มหาราช คนทังหลายตายสนันนั๊กมีทิวขบ้านช
เมืองค้บมีกลางแห่งจักอยู่ดีมีสุขกลางแห่งจักเป็นทุกขเปนโภยยะสนันนั๊กมากนั๊ก ทินค้จักเหมือนใจที่ร้ายค้จักร้าย
เหมือนชะแล เกยยะฝูงกล่าวมานั๊กปรากฏเกิดมีในประเทศฝู่งนั้นจักสิบหายตายวอดแห่งหอดจิมคนทังหลาย คน
๒ เมือง ๓ เมืองจักมาลอมกันเปนเมือง ๑ ค้บพอเปนเมืองได้ชะแล ๒ บ้าน ๓ บ้านจักมารวมกันเปนบ้าน ๑ ค้
บ่พอเปนด้านได้ชะแล ๒ เรือน ๓ เรือนจักมารวมกันเปนเรือน ๑ ค้บพอเต็มได้ ๒ เรือน ๓ เรือน จัก //

รวมควยแล้วแลตัวค้บพอ มีหั้นชะแล เกยยะฝู่งนั้นค้จักเกิดมีในพันวัสสาอันถ้วน ๓ นั้นมีหั้นชะแล
ดูรา มหาราช ในกาละยามนั้นศาสนาพระตถาคตจักหม่นหมองมากนั๊กชะแล อิมัญจะ มะ มะ สาสน์ มคเคยย
ตุมภีเท จินทา เอกะ เมโก วเส สัตต์เส เอกะ เมกะ อัมมิกเทวบุตรต์ อณาเปหิติ เทวินทะ ดูรา มหาราชตนเจ้า
เทวดาทังหลายอุปมา เคยยะ ตุมภี ท่านจุงเลงดุยงศาสนาคุอย่าประหมาทจักอาณัตยงเทวบุตรต์ตนประกอบ
ชอบทสราชอัมมั้นลงมาเกิดแลตนแลตน ในพันวัสสาแลอันแลอันเพื่อหื้อเล็กยกยกยงศาสนาคุตถาคตใน ๕
พันวัสสานี้หื้อรูวเรื่องไฟจู่เมื่อเทือะ ว่าอันวันนั้นแล ต่สุดวา พระยาอินทาทิราชได้ยินอัมมัทเสนาแห่ง
พระพุทเจ้าเยื่อนั้นแล้ว ค้บังเกิดความปิติโสมนัสยินตีมากนั๊กค้ให้วันพรบอัยาพระพุทเจ้าแล้วค้สระเดจขึ้น
เมื่อสูซ้นฟ้าอันเปนที่อยู่แห่งตนแล อาทายะ ค้เอาทิพพลยังดอกกริล้ว //

คำทิพพะตัน ๑ โลเปตวา คีเอามาปลูกไว้ ปัพพะตมะถัสสมิง เหมือนยอดดอย สมันตะเรกัสสะ อันเปน
ที่ สิมันตะ เกิดเขตแดน โยนาพชะระ วโสถฐานัน แห่งอันเปนแคว้นโยนกโลกที่นั่นแล้ว คีมาบอกยังถ้อยคำอัน
พระพุทเจ้าเทศนาทำนวยไว้นั้นแก่เจ้ารสีตน ๑ อินทาสมาการ อันอยู่ในดอยที่นั่นว่า เอกะ เมกัสสมิง ฆณะ
วัสสา สหัสสะ สปิณณ อันยังทิพพบลโวทิวคันธะ สัตตะ ปุพโหม ภวิสสันติ ดังนี้ว่า ฆณะเต ข้าแก่เจ้ารสี ในกาละ
เมื่อบัวรวมวลเต็มแห่งพันวัสสาแลอันแลอัน อัย ทิพพบลโว อันว่า ดอกริลัวคำทิพพอันนี้ ทิวคันธะ อัน
ประกอบด้วยก้าน ๒ อัน สัตต ปัพโภ เฝียบานมีก้านได้แล้ว ภวิสติ คีจักมีชุกันเพื่อจักบูชาพระยาธัมมิกราชช
ตนมี่หั้นชะแล ยทาจะ ปิณณะ ฆณะเต ทิวะ วัสสะ สหัสสา โอสานัน วัสสา สัมปันเน สัพเพ รุกษะ ตินณลดาโย
อะกะละ ปุพภลธาลินโหนติ ฆณะเต ข้าแก่เจ้ารสีค้อย่าได้ประหมาทจุงจักเล็งดูกาละอันเปนไฟแท้ //

พุทสาสนาแล ภาวะอันเปนเกยยะจักเกิดมีนั่นแล เจ้าคัจจักบอกกล่าวแก่คตมทั้งหลายไฟพายหน้า
เทือะ ฆณะเต ข้าแก่เจ้ารสีในเมื่อศาสนาพระพุทเจ้าได้ ๒ พันวัสสาเต็มในกาละเมื่อใด สัพเพ รุกษะ ตินหา
ลดาทโย อันว่า สิ่งมีต้นว่าต้นไม้ต้นหย้า เครื่องเข้าเปนต้นอันมีในแผ่นดินทั้งมวริ อากะละ ปัพพะชลธาลิน คีจัก
บังเกิดทรงดอกแลลูกอันบใช้กาละระดูคีจักเกิดมีชุกแห่งชุกี่ มีหั้นชะแล มีมีดอกไม้แลลูกไม้ฝู่งนั้นสำแดงยังเกย
ยะจักเกิดมีพายหน้าว่า มนัสสา ปาปิกา ทิริโนตบปา จาริ ตามสาฎาปิโน สันติ ดังนี้เปนต้นว่า แรกแต่นี้ไฟเมื่อ
หน้าคนทั้งหลายผู้ใหญ่ผู้น้อยในชุมพูที่ปคิปปฏิบัติตามธัมมะจักบังเกิดยังใจอันเปนบาปหาความผิดละอายบได้
หาความสะดุงตจใจกลัวแต่บาปได้ บัญญุงหื้อเปนข่าปสิก็เปนโจรเข้าพันกันมากนัก ประการ ๑ คนทั้งหลายคี
จักรู้ล่ายรู้พรางหาสิลหาสัจจะบได้เขาทั้งหลายค //

จักล่ายจักพรางกันว่าเจ้าตนนี้มีบุญ คือ พระยาธัมมิกราชเกิดมาในเมืองที่นั่นแล ลางพร่องคีจักกล่าว
คำว่ คุณีไปนพระยาธัมมิกราชชะแล ว่าอันมีหั้นชะแล มาตาปิตตโร ปุตเต วิหันติ ปิตตปิตตาปิตโร วิหันติ สัก
โก สันติ ฆณะเต ข้าแก่เจ้าค อันว่า คนทั้งหลายฝู่งอันเปนพ่อเ้าแก่คีจักมีคำวิวาทะผิตเถียงกันกับด้วยลูกแล
หลานทั้งหลาย คนทั้งหลายฝู่งปนลูกปนหลานคีจักผิตเถียงกันด้วยกันแล แม่เ้าแก่ทั้งหลายคีจักจ่มพองร้องด่า
กัน ปริภาสันติ เขาคีจักด่ารำไรกันด้วยอาการต่างๆ มีหั้นชะแล นสิตา อันเตวา สิฎกา คุรุ อจริยา อิปติเน วิ
วาหันติ ปริภาสันติ มาฆะสันติ ข้าแก่เจ้ารสี ในกาละ //

ปี อัญญ มัญญ พุจฉิตวา รัฐฐ วิรูปิตวารณะ ธัญญะ ทาสา ทาสี หัญฐอสิ โกนะหิงสาทโย คณฺหิ สันติ
ฆณะเต ข้าแก่เจ้าคุราชสี ส่วนว่าท้าวพระยาทั้งหลายในชุมพูที่ปทั้งหลายมวริคร์บซึ่งเอาราชสมปัตติกันชิง
กันเปนต้นว่าเข้าเปลือกเข้าสารข้างมล้ำข้าคนไรนาจ้วควายต่างๆ มีหั้นชะแล วินสิทธิยา มัจฉา อธัมมิโก วินิจจะ
รัฐฐะชเน วิกินิสันติ ฆณะเต ข้าแก่เจ้ารสี ในกาละยามนั้นท้าวพระยาเสนาอามาตย์ผู้ใหญ่น้อยพิจารณาได้ พิจ
จารณาถ้อยคำคีประกอบชอบทสราชธัมมิกะทำตัดแต่งตาม สันทคติ โมหาคติ ภยากติ ได้แล้วป็นกันกินรัฐฐะ
ประชาไฟไทยบ้านเมืองคีจักตระหนอดหอดหิวไฟมีหั้นชะแล ปลวริโสโหฎะ โอรตสิสิ ปลวริย คัมภิตตา สาริกา

ทโย อัศจรรย์ตา สมัตตาหิชา ทิตา อวิมุละผลา ภวิสัตติ ภนเต ข้าแต่เจ้ารสีในกาละเมื่อนั้นรดแผ่นดินจักกลง
ไฟพวยใต้พื้นแผ่นดินลวดจักษุหารสบได้สร้างปลุกปลุกบ่เปนพิชชะเข้ากล้ำถ่วงาเปน //

ต้น อารัสสะชาตา เกิดหารสบได้แม่นสัตตทั้งหลายต่างๆ มีต้นว่าแมงบั้งแลนกหนูทั้งหลาย อาทิตา คี
จักลงมาบิเบียนกินยังเข้ากล้ำพิชชะทั้งมวรวดบจับดอกจับลูกหลายตระหนอดทอดเถียวไฟใจๆ มีหิ้นชะแล
สัพเพชชา มนุสสา มนุสสะ หิปีชิตา อลัทธานา ปาจรัทธา ทชิกา อสัทธา อัพะสะนะ ปณณาริ ปุญจปัสสะ
สัทสสนิ สัตถุ สาสนั สัลละชาเปตต์ อโรเจมิ ว่า ภนเต ข้าแต่เจ้ารสีเจ้าคุ้งเล็งดูยังมนุสสโลกแล สาสนา
พระพุทเจ้าเทือะ คนยิงชายทั้งมวรวคจักหิงสาบิเบียนชิงกันมากนักชะแล แม่นคนทั้งหลายคักักบั้งเกิดทุกขีไร
เข็ญใจหาเข้าจักกินบได้ หาโภชนะอาหารบได้ เปนอันลำบากหนักหนาลวดจักษุหารสบได้แลคนดูหมายรู้ยังกาละ
กะทำกัมมอันเปนบาบนั้นมีหิ้นชะแล อหิ อันว่าผู้ข้าคีมบอกกล่าวแก่เจ้าคุเพื่อท้อได้แลคนดูหมายรู้ยังกาละ
แห่งพุทศาสนา ๕ พันวัสสานันดีหลี ภนเต ข้าแก่เจ้าคุ //

จุงฟังยังปุพพนิมิตร้อยเอ็ดจำพวกนี้แล้ว จุงจักบอกกล่าวแก่คนทั้งหลายไฟพวยหน้าเทือะ ปุพพนิมิตทั้ง
หลายฝูงนั้น คือว่า มล้ากินหย้าด้วยงัวมีเมื่อใด คนทั้งหลายทือเกียนกึ่งหัวหุ้มหน้ามีเมื่อใด มือลูบราปกตามี
เมื่อใด คนถือธงพากำดาบมีเมื่อใด แบกง้าวกราบเท่าทั้งรวกนามีเมื่อใด คนถือง้าวหล้าหน้ามีเมื่อใด พ่อค้ำมักโจร
มีเมื่อใด ผีหั้นบนอากาศนักราชญ์บรูคองบุญมีเมื่อใด ผุงเปนขุนบรูแห่นมีเมื่อใด คนเอาผ้าสีแจ่งแปลงถมิ
เมื่อใด ผนจกลงบใช้เมื่อมีเมื่อใด คนผุงเบือคองธัมมมีเมื่อใด คนทั้งหลายบ่อยานักบวชมีเมื่อใด คนพาละโจทย์
อาจารย์มีเมื่อใด ผิดบวรณแต่งไว้มีเมื่อใด คนไฟไรเกิดเปนตีมมีเมื่อใด ยิงสิบปลีมี่ลูก ผู้รู้ทานบรูน้อยมีเมื่อใด
คนมักขับผุงชนิจากที่มีเมื่อใด สายฟ้าคูลีเหมือนทุงมีเมื่อใด ผีโหงบินอากาศมีเมื่อใด นักราชญ์พ้อรู้พรางคน
เทียวทางยกโทสมมีเมื่อใด ผุงนักบวชบรูอย่างกัน เงินค่าถูกกว่าร้อยยุดเสียขามีเมื่อใด ชาวเมืองตรีรู้ล่าย //

มีเมื่อใด ผู้น้อยรู้ล่ายกันเมืองมีเมื่อใด ขุนนายเรือนไถเอาข้าฟ้าร้องซังเสียงลัวะมีเมื่อใด แร้งกาดอมอา
กาศคนเปนพยาธิด่างหามีเมื่อใด ผุงเปนซีใจบาปกล้ามมีเมื่อใด ผุงพ่อค้ำจักลักกันมีเมื่อใด ชาวเจ้าทือหาค้าหา
เงินมีเมื่อใด บ่เป็นนจกหม่นเส้าตนเข้าคักจักร้ายเสียรวงทั้งทงหลวงจักตายเสียแล้งน้ำบแห่งจักได้ชระะกิน
แผ่นดินปนไฟไหม้คนบ้จักหาลักกินเสียงมีนั้น อากาศขวานฟ้าจักผ่าลงมาแผ่นดินหนาไหวหวั่นลมบ่าบ้นโพมา
อคินจากร้อนไหม้โลกคนตายสัวะคำพรองคนจตรีบองขอตราเทือจักย้อยหน้า กระสัตราส่องตาใสจักหลบอยู่เจ
ติวูร้อนเปนควัน แผ่นดินดั่งจักแตกสายฟ้าจักมาถกคนตายสระแล หนองกลายเป็นเลื้อน หนูแลแมงบั้งจักเกิด
เต็มนามมีเมื่อใด หมูหมาทอนเลียสะสุ่ ช้างมล้าลู่ตัก เมืองฝียักข์เรือนทั่วท้อผี จักลั่นมือกักองกลางคีน นกหนู
พินักตเข้า ไล่เลิงเคล้ามาเมืองเสนาเรือนไหม้ไฟไรได้แล้วแจกกันกิน นักบวชแลคน //

หาสลับได้เมื่อใดเทียงจักเติมแถม ผู้ไรหือเปนทุกขี คนจักหาสุขบได้จักไรบงหาบไว้กลางทาง คนจัก
โอดครางอยากเข้า จักดูตเหล้าจาค่าถ้อยใจเสียครวทางตาย นิमितทั้งหลายฝูงนี้คักเกิดมีเชิงชราบนักบวชแลคน
ทั้งหลายมักบาบคักจักตายผุงยิงชายไฟบ่เชื้อคักเทียวจักหันหอกดาบเรือมาถถึงตน แม่นเลือดคนแลเลือดช้างไหล

เพียงตาตมมีหั้นชะแล เมื่อใดฝูงไทยยะเมี้ยนแล้ว พระยาตนผ่านแผ้วจักเล็งหั้นยังธัมมิกราชตนมีบุญญาภาพ
จักลงมาปราบ อินท์สักกะราชชมพุลีกสาสนาสัพพัญญูเรื่องร้ายตั้งอยู่ตราบเมินนานยามปานกลางที่เครื่องในที่
เก็ง ๓ พันวัสสาสืบปรัมปรามาแต่เกล้าตราบต่อเท่าชุมนุมธาตุเปนปรีโยสานมีหั้นชะแล สักโก เทวราชา ปิตวา
จปีนน สักก กาย์ อับปะกามิติ สักโก อันว่า พระยาอินทาทิราชตนเปนเจ้าแก่เทวดาทังหลายคั้นบอกกล่าวคำ
เท่านี้แก่รสตนชื่อ อินทสมภาร ตนอยู่ดอยเขาคาหลวง ในเมืองตริภุชยะนครวันนั้นแล้ว คีสระเด็จขึ้น //

เมื่อสู่ขึ้นฟ้าอันเปนที่อยู่แห่งตนคิมวันนั้นแล ทสม์ ปาทธาตุ กณท์ นิภูริตฺ กิริยาอันกล่าวยังพุทธจารีต
จะเดินเทศมาถึงพันถ้วนสี่คิบังคมสมเด็จสระเด็จผดแผวคี่แล้วเปนห้องตีคองโห้เอาไชยก่อนเทือะ สระเด็จแล้ว
แก่ช้ายามดาววันเที่ยงใกล้จะเปียงกินทอนแล นายเหีย พอบข้างแท้ๆ แล เจ้าอิโหว์เหียชื่อคูเลียปเคียขางแล นิพ
พานะ ปัจจโย โหนตุ เม นิจจิ ฐุวั ฐุวั ดีหลีเตือะ ข้าได้แต่ธัมม์เจ้าผูกนี้ขอหือเปนผละอานสงสเทือะ ธัมม์พุทธ
จารีตผูกเดียวแล นายเหีย สักขาตได้ ๑๒๙๖ กาบเส็ด สระเด็จแล้ววันผัดเดือน ๑๑ แรม ๕ ค่ำแล เจ้าอิโหว์เหีย
อห็นามะ ชื่อข้า ช้าน้อย ช้าน้อย อินทยศแล สักกราชได้ ๒๔๗๗

รับหลังธัมม์พุทธจารีตผูกเดียวแล นายเหีย ตัวหนังสือข้างามล้าช้าย ปุนตือาย เพียรตั้งเก่า ..

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่